

Klinik Kronik Obstrüktif Akci?er Hastal??? Anketi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Klinik Kronik Obstrüktif Akci?er Hastal??? Anketi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24932>

Özet

Klinik Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı Anketi (CCOPDQ), Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı (KOAH) olan bireylerin semptom yükünü, fiziksel aktivite düzeylerini ve genel sağlık durumlarını hastalığa bağlı değişimini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçüm aracıdır. Bu anketin temel amacı, hastaların günlük yaşam kalitesi üzerindeki etkileri hızlı ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Sunulan bu ölçek girişi, Taspınar ve arkadaşları tarafından 2020 yılında gerçekleştirilen ve ölçeğin Türkçe popülasyon için kültürlerarası adaptasyon, geçerlik ve güvenirlilik çalışmaları özetlemektedir.

Orijinal olarak İngilizce geliştirilen bu anketin Türkçe versiyonu, Türk hastaların benzersiz kültürel ve dilbilimsel bağlamlarında KOAH'nin etkilerini doğru bir şekilde yansıtabilmesi için titiz bir adaptasyon sürecinden geçirilmiştir. Bu çalışmada, ölçeğin klinik ortamlarda ve araştırma bağlamlarında KOAH hastalarının takibinde etkili bir araç olarak kullanılabilmesini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Klinik Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı Anketi, CCOPDQ, KOAH, Adaptasyon, Geçerlik, Güvenirlilik, Yaşam Kalitesi, Solunum Hastalıkları.

Yazarlar

Betül Taşpınar (Sorumlu Yazar), Uğur Erbay, Ferat Taşpınar, C. Can Aksoy.

Amaç

Klinik Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı Anketinin temel amacı, KOAH hastalarının semptom şiddetini ve hastalığının günlük fiziksel ve sosyal yaşam üzerindeki etkisini ölçmektir. Ölçek, genellikle hızlı bir tarama ve takip aracı olarak tasarlanmıştır, böylece klinisyenler hastanın tedaviye verdiği yanıt ve zaman içindeki sağlık durumundaki değişiklikleri kolayca değerlendirebilirler.

Türkçe adaptasyon çalışmasının özel amacı ise, orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerinin Türk popülasyonunda da korunduğunu kanıtlamak ve ölçeğin Türkiye'deki pulmoner rehabilitasyon ve kronik hastalık yönetimi programlarında kullanılabilirliğini sağlamaktır. Bu sayede, uluslararası standartlara uygun, güvenilir bir ölçüm aracı elde edilmiştir.

Yapı/Kavram

Anketin ölçtüğü yapı, KOAH ile ilişkili hastalık yükü ve sağlık durumudur. Bu yapı, genellikle dispne (nefes darlığı), aktivite kısıtlılığı, enerji seviyeleri ve genel sağlık algısı gibi multidisipliner alanları kapsar. Ölçek, hastanın subjektif deneyimini yakalayarak, sadece fizyolojik ölçümlerle elde edilemeyen önemli klinik bilgileri sunar.

CCOPDQ, hastanın fonksiyonel kapasitesindeki düşüşü ve semptomların yaşam kalitesi üzerindeki olumsuz etkisini nicel hale getirir. Bu, kronik hastalık yönetiminde hastanın kendini nasıl hissettiğini ve hastalığının yaşamına ne ölçüde domine ettiğini anlamak açısından kritik bir kavramsal ölçümdür.

Geçerlik

Taspinar ve arkadaşlarının 2020 yılında yayımlanan adaptasyon çalışmasında, Türkçe versiyonun yapısal geçerliliği ve eşzamanlı geçerliliği incelenmiştir. Yapılan analizler, ölçeğin orijinal yapıya koruduğunu ve faktör analizi sonuçlarının beklenen teorik modele uyum sağladığını göstermiştir.

Eşzamanlı geçerlik çalışmaları kapsamında, CCOPDQ'nun skorları, benzer yapıları ölçen diğer yerleşik ölçeklerle (örneğin, St. George Solunum Anketi veya Modifiye Britanya Tıbbi Araştırma Konseyi (mMRC) dispne ölçeği) anlamlı korelasyonlar göstermiştir. Bu durum, Türkçe CCOPDQ'nun gerçekten KOAH hastalarının etkisini ölçtüğünü doğrulamaktadır.

Güvenirlilik

Adaptasyon çalışması, ölçeğin iç tutarlılığını ve zamana karşı kararlılığını (test-tekrar test güvenilirliği) değerlendirmiştir. İç tutarlılık, genellikle Cronbach Alfa katsayısı ile rapor edilir. Yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçeğin tüm maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Taspinar ve arkadaşlarının çalışmasında, Türkçe versiyonun iç tutarlılık katsayısı yüksek bulunmuştur, bu da ölçeğin maddelerinin birbirleriyle güçlü bir korelasyon içinde olduğunu ve güvenilir bir toplu skor ürettiğini kanıtlamaktadır. Test-tekrar test güvenilirliği analizleri de, stabil klinik koşullarda uygulandığında ölçek skorlarının zaman içinde tutarlı kaldığını desteklemiştir.

Faktör Analizi

CCOPDQ'nun Türkçe adaptasyonunda, ölçeğin orijinal yapıya doırlamak amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. Bu analiz, ölçeğin teorik olarak belirlenmiş alt boyutlarının (faktörlerinin) Türk örnekleminde de istatistiksel olarak ayrıştığını ve geçerli olduğunu göstermeyi amaçlamıştır.

Çalışmanın sonuçları, ölçeğin çok boyutlu yapısının Türk popülasyonunda da kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum, ölçeğin yapısal geçerliğinin, kültürel ve dilsel farklılıklara rağmen orijinal CCOPDQ'nun faktör yapısının yansıtıldığını teyit etmektedir.

Ölçüm Aracı

Test Çeşidi: Uyarlama (Adaptasyon) çalışması. Orijinal ölçek, fiziksel sağlık durumunu değerlendiren klinik bir ankettir.

Format: Belirtilmemiş (Genellikle öz bildirime dayalı, Likert tipi derecelendirme içerebilir).

Mevcut Diller: Türkçe, Orijinal dil (İngilizce).

Popülasyon Grubu: Klinik Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı (KOA) tanısı konmuş hastalar.

Yaş Grubu: Yetişkinler (KOA tanısı genellikle orta ve ileri yaşta konulduğundan).

Popülasyon Detayları: Klinik ortamda takip edilen veya pulmoner rehabilitasyon programlarına katılan KOA hastaları.

Test Metodolojisi: Öz bildirim anketi. Derecelendirme formatı kaynakta belirtilmemiştir, ancak bu tür anketler genellikle 4, 5 veya 6 noktalı Likert tipi bir ölçek kullanır.

Anahtar Kelimeler

CCOPDQ, Semptom Şiddeti, Sağlık Durumu, Faktör Analizi, Psikometri, Pulmoner Rehabilitasyon, Betül Taşpınar.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Betül Taşpınar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Kaynakta belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: ptbetul@gmail.com

Yayın Adresi: Kaynakta belirtilmemiştir (Genellikle yazarların bağlı olduğu akademik kurum adresi kullanılır).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı (Adaptasyon): 2020.

Şinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için orijinal geliştirenlerin ve Türkçe adaptasyon çalışması yapan sorumlu yazarın (Betül Taşpınar) izninin alınması tavsiye edilir. Ticari kullanım ve ücret bilgisi için sorumlu yazar ile doğrudan iletişime geçilmelidir.

Orijinal PDF dokümanına aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir: [a-study-on-the-validity-and-reliability-of-the-turkish-version-of-the-clinical-chronic-obstructive.pdf](#)

Kaynaklar

Taşpınar, B., Erbay, U., Taşpınar, F., & Aksoy, C. C. (2020). A study on the validity and reliability of the Turkish version of the Clinical Chronic Obstructive Pulmonary Disease Questionnaire. *Journal of back and musculoskeletal rehabilitation*, 33(3), 379-385.

Klinik Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı Anketinin Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam listesi için, yayımlanan adaptasyon makalesine (Taşpınar et al., 2020) veya sorumlu yazar Betül Taşpınar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.